

Posudek oponenta kvalifikační práce

Příjmení a jméno autora práce:	Šimková Alžběta
Studijní obor:	Přírodovědná studia – Geografie se zaměřením na vzdělávání
Název práce:	HIV/AIDS v pobaltských zemích: Komparativní analýza časoprostorového šíření HIV

Hodnocení

Cíle práce (vzhledem ke stavu výzkumů v daném oboru) hodnotím pro danou úroveň postupové práce jako:	1 Plně vyhovující a aktuální	2 Průměrné	3 Podprůměrné až nevyhovující a neaktuální	
<p>*Autorka si v práci klade za cíl pouze zachytit, zanalyzovat, zaznamenat a zhodnotit informace o postupující epidemii HIV/AIDS v pobaltských státech. Vysvětlit různé způsoby nálezů tímto virem a následně vytvořit komparativní analýzu těchto států. V práci hodlá odpovědět na tyto výzkumné otázky: 1. Je rozsah šíření HIV v pobaltských státech stejný?; 2. Jaký je nejčastější způsob přenosu HIV u obyvatel pobaltských států? Domnívám se, že tyto otázky jsou povrchní, a odpovědět na ně by mohlo sloužit jen jako jeden z úvodních kroků ke splnění cíle, který je obsažen v názvu práce. Jediné, co se ze studentkou vytyčených cílů blíží časoprostorové analýze, je předpoklad tvorby kartodiagramů – toto však není v práci realizováno. Studentka v práci vysvětluje, že jí nebyla dostupná data právě k vytvoření prostorové analýzy – nabízí se pak otázka, proč byla práce na toto téma zadána, resp. proč v ní bylo po zjištění této skutečnosti pokračováno.</p>				
Ve vztahu k cílům práce hodnotím zvolený metodický postup/aparát jako:	1 Velmi vyvážený a vhodný (zvolené metody plně odpovídají stanoveným cílům)	2 Částečně vyvážený	3 Nevyvážený (metody se povětšinou míjí se stanovenými cíli)	
<p>* Studentka si vystačila pouze s jednoduchým sběrem dat z literatury, vytvořením popisné statistiky a velmi povrchním vysvětlením získaných údajů.</p>				
Použité metody (vzhledem ke stavu výzkumů v daném oboru) hodnotím jako:	1 Aktuální	2 Částečně zastaralé	3 Zastaralé	
<p>*V práci zcela postrádám využití standardních geografických metod, jako například zpracování prostorových dat v prostředí GIS, popřípadě využití sofistikovanějších statistických metod. Studentka v práci pouze rozebírá snadno dostupnou literaturu a nepouští se do žádných vlastních analýz.</p>				
Práci s literaturou (úplnost vzhledem ke zvolenému tématu, aktuálnost a vazbu na zahraniční publikace v daném oboru atd.) hodnotím jako:	Výbornou	Velmi dobrou	Dobrou	Nevyhovující
<p>*Studentka v práci cituje celkem 6 tištěných zdrojů, z toho dvě kvalifikační práce, jeden článek v českém odborném periodiku, jeden článek ze zahraničního odborného periodika, jednu českou monografii a jednu kapitolu v zahraniční monografii. Dále autorka cituje 17 elektronických zdrojů různé kvality (včetně velmi kvalitních a pro práci stěžejních a nenahraditelných). Nicméně postrádám využití většího množství zahraničních článků z odborných periodik – v posledních desetiletích byla opublikována řada studií šíření</p>				

HIV/AIDS mezi injekčními narkomany apod. Například stav nákazy virem HIV v Estonsku před rokem 1993 byl zmapován ve studii: Priimägi, L., Ustina, V., Märtin, J., Salminen, M., Leinikki, P., Grinshpun, L., 1993. HIV-infection in Estonia, *Clinical and Diagnostic Virology* 1 (1), p. 11-16.

Stav nákazy HIV mezi injekčními uživateli drog byl v Estonsku mezi lety 1987 a 2002 popsán v článku: Uusküla, A., Kalikova, A., Zilmer, K., Tammai, L., DeHovitz, J., 2002. The role of injection drug use in the emergence of human immunodeficiency virus infection in Estonia, *International Journal of Infectious Diseases* 6 (1), p. 23-27.

Problematikou změn v množství HIV pozitivních narkomanů, způsobenou nedostatkem heroinu a jeho nahrazením fentanylem a 3-methylfentanylem se pak zabývá článek: Talu, A., Rajaleid, K., Abel-Ollo, K., Rütel, K., Rahu, M., Rhodes, T., Platt, L., Bobrova, N., Uusküla, A., 2010. HIV infection and risk behaviour of primary fentanyl and amphetamine injectors in Tallinn, Estonia: Implications for intervention, *International Journal of Drug Policy* 21 (1), p. 56-63.

V roce 2009 pak WHO dokonce vydala práci „Modelling Estonia's concentrated HIV epidemic“, ve které jsou zpracována data za jednotlivé Estonské kraje a obsahuje i porovnání stavu epidemie HIV/AIDS v Estonsku a ostatních Evropských zemích.

Pro ostatní pobaltské státy pravděpodobně podobná dostupná literatura existuje taktéž.

Chybějící hlubší porovnání stavu nákazy v jednotlivých krajích pobaltských států a zasazení těchto výsledků do východoevropského a celoevropského rámce je jedním z velkých nedostatků této práce.

Výsledky (zejména originalitu, věrohodnost, kvalitu prezentace) hodnotím jako:	Výborné	Velmi dobré	Dobré	Nevyhovující
---	----------------	--------------------	--------------	---------------------

*V práci postrádám jakékoliv autorčiny vlastní výsledky – autorka se spokojila pouze s elementárním popisem dat získaných rozborem literatury. Je velmi pozoruhodné, že v práci studentky geografie se vyskytuje pouze jediná mapa, a to je pouze lokalizační mapka (slepá mapa?) jednotlivých zkoumaných států. Ač autorka v cílech práce zmiňuje tvorbu kartodiagramů, v práci se nevyskytuje ani jeden. Také použití různě dlouhých časových řad u jednotlivých států vede k pouze osmileté výsledné řadě, na které je situace v těchto státech porovnávána.

Zavádějící je např. na str. 24 v kapitole IDUs informace, že v roce 2007 30% studentů ve věku 15-16 let uvedlo, že má zkušenost s nějakou nelegální drogou. Toto samozřejmě nejsou údaje o injekčně aplikovaných drogách, ale troufám si tvrdit, že valná většina bylo „pouze“ kouření marihuany.

Formální úroveň práce hodnotím jako:	Výbornou	Velmi dobrou	Dobrou	Nevyhovující
---	-----------------	---------------------	---------------	---------------------

*V práci se téměř nevyskytují gramatické chyby ani překlepy. Některé popisky řad v grafech jsou těžko srozumitelné (např. grafy č. 1, 3, 11). Mám také výhrady k pochopitelnosti některých vět: „Například v roce 2007 bylo 15% lidí nakažených TBC, kteří byli HIV pozitivní, ale jen 8%, kteří byli HIV negativní.“ (str. 35) – Mohla by studentka vysvětlit význam například tohoto souvětí?

Studentka v práci používá velké množství zkratk. Jejich význam je sice hned na úvodních stranách vysvětlen, nicméně používání takového množství zkratk je v textu spíše rušivé.

V práci by jistě byl prostor pro použití celého výrazu v jeho nezkrácené verzi. Některé zkratky navíc nejsou vysvětleny vůbec (str. 7 – MDG; str. 13 - MTCM).

Studentka v práci občas používá poměrně nešťastný způsob citování, kdy např. na str. 6 není patrné, který odstavec je citován z kterého zdroje.

Obsah strany 14 je zařazen ve špatné kapitole – obecné informace o AIDS, které se netýkají analýzy šíření této epidemie v Pobaltí.

Popisky u jednotlivých grafů neuvádí, o jaký stát se jedná.

Diskusi výsledků (zejména relevanci a kvalitu diskutovaných prací, závěry vyplývající z diskuse) hodnotím jako:	Výbornou	Velmi dobře	Dobrou	Nevyhovující
<p>*Jakoukoliv diskusi výsledků v práci naprosto postrádám. V rámci výsledků/diskuze časoprostorových dat bych očekával např. rozebrání rychlosti, jakou nákaza HIV/AIDS postupovala Pobaltím, v kterých oblastech dochází k přírůstku/úbytku nakažených. Jestli existují nějaká centra, odkud se nákaza šířila (přístavy/letišťe/hlavní města?) jestli lze vysledovat vyšší či nižší hustotu v některých krajích nebo kolem velkých měst, podél Ruské hranice apod.</p> <p>Podobně postrádám diskusi například s dostupností injekčně aplikovaných drog (nezměnila se v průběhu zkoumaného období cena různých drog tak, aby se projevila i v množství injekčních narkomanů a tedy i nakažených?).</p>				
Cíle práce hodnotím jako	Splněné vynikajícím způsobem	Splněné	Splněné částečně	Nesplněné
<p>Otázky: Věříte údaj, že v roce 2008 se v Estonsku nakazily heterosexuálním stykem pouze 3 osoby? Jak důvěryhodná jsou data, která jste zpracovávala? Jak vysvětlujete výrazný peak, který se vyskytuje u počtu HIV pozitivních IDUs v Estonsku v roce 2001? Lze vysledovat u počtu případů, kdy dojde k propuknutí onemocnění AIDS, nějaké změny v souvislosti s vývojem a distribucí nových léků? Mám nejasnosti u grafu č. 1 – bylo opravdu nutné a správné používat u všech časových řad kumulované hodnoty? Opravdu v roce 2004 zemřelo na AIDS 41 osob? Je zelenou barvou opravdu vyjádřen kumulativní počet HIV případů? Vysvětlete prosím tento graf. Vysvětlete grafy na str. 47-49 - z jakých vstupních dat jsou tyto grafy vytvořeny? Je brán v potaz rozdílný počet obyvatel jednotlivých států?</p>				

Celkové hodnocení

Práci k obhajobě	Doporučuji		Nedoporučuji	
V případě kladného doporučení navrhuji celkové hodnocení práce:	Výborně	Velmi dobře	Dobře	

Datum: 12.5.2014

Oponent práce: RNDr. Václav Štacka, Ph.D.

Podpis:

*) V případě hodnocení jiné kategorie než (1) a Výborně zde, prosím, zdůvodněte Vaše hodnocení.

†) Zde je možné uvést otázky, jejichž zodpovězení považujete za stěžejní pro obhájení práce.

Podepsaný originál tohoto posudku, prosím, pošlete ve třech vyhotoveních na OG CBG (doc. RNDr. Pavel Mentlík, Ph.D.).

Elektronickou verzi, prosím, zašlete na: pment@cbg.zcu.cz

